



Handläggare: Åke Wahlqvist
Fastighetsförvaltningen
AO Egendom
Tel: 508 275 30
ake.wahlqvist@gfk.stockholm.se

2003-11-18

Dnr 03-410-3506

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Bildande av en stiftelse för skydd av grönmärk. Skrivelse från Ann-Marie Strömberg (v) och Per Bolund (mp)

FÖRSLAG TILL BESLUT

- 1 Gatu- och fastighetsnämnden godkänner kontorets förslag till bildande av en stiftelse för bevarande av biologiska och rekreativa värden i stockholmsregionen
- 2 Gatu- och fastighetsnämnden uppdrar åt kontoret att senast vid halvårsskiftet 2004 inkomma med ett utarbetat förslag till stiftelsebildning
- 3 Gatu- och fastighetsnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på Ann-Mari Strömbergs och Per Bolunds skrivelse till Gatu- och fastighetsnämnden 031021

Olle Zetterberg

Lars Callemo

SAMMANFATTNING

Kontoret redogör i ärendet för ett förslag om bildande av en stiftelse för bevarande av biologiska och rekreativa värdena i stockholmsregionen. Stiftelsens primära uppgift är att långsiktigt äga och förvalta tätortsnära skogar och övriga egendomar. I första hand föreslås delar av stadens

\\web01\inetpub\gfk.yourvoice.se\work\2003-12-09\Tjut\45.doc

Bilaga 1: Skrivelse till GFN 031021

Bilaga 2: Samrådsredovisning

lantegendomar tillföras stiftelsen. Senare kan annan offentligt ägd mark förvaltas inom stiftelsens ram. De delar av lantegendomarna som inte tillförs stiftelsen kan genom förvaltningsuppdrag förvaltas av stiftelsen. Ärendet är föranlett av den tillträdande majoritetens programförklaring 2002 samt en skrivelse till Gatu- och fastighetsnämnden 031021 från Ann-Mari Strömberg (v) och Per Bolund (mp) (Bilaga 1). Den nya nämndmajoritetens programförklaring upphäver det beslut om bolagsbildning och försäljning av lantegendomarna som fattades av den dåvarande nämnden den 12 juni 2001. Detta beslut innehöll, förutom försäljningsintentionerna, ett uppdrag till kontoret att inhämta synpunkter från ett stort antal remissinstanser. Så skedde också. Resultatet av denna remiss har inte redovisats tidigare och bilägges därför tjänsteutlåtandet (Bilaga 2).

Entydiga remissvar visar natur- och friluftslivsorganisationernas, naturvårdsmyndigheternas, kommunernas, samt inte minst allmänhetens, stora intresse för stadens egendomar och deras skötsel och utnyttjande. Det stora värdet av en sammanhållen förvaltning med regionens och det allmännas intressen som mål framhålls.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Gatu- och fastighetsnämnden fattade den 12 juni 2001 ett inriktningsbeslut om bolagisering av AO Egendom till ett kommunalt bolag, AB Egendom. Syftet med bolagiseringen var att underlätta vidareförsäljning av AB Egendom till lämplig köpare. I beslutet angavs bl a:

”Det är inget självändamål för staden att äga mark utanför kommunens gränser. Det är dock av största vikt inför försäljningen att områden som är viktiga för Stockholmarnas friluftsliv och områden som är viktiga för att säkra den biologiska mångfalden skyddas”.

Kontoret fick i uppdrag att i samråd med länsstyrelsen och berörda inventera och föreslå vilka områden som skulle skyddas på detta sätt.

Kontoret vidtog med anledning av beslutet ett antal åtgärder. Bl a inhämtades genom ett brett remissförfarande synpunkter från myndigheter, kommuner och organisationer avseende skyddsvärda områden inom lantegendomarna. En sammanfattning av samrådssvaren, som ej tidigare redovisats, redovisas utförligt i bilaga 2.

Remissvaren

Samrådet tyder på ett mycket stort intresse för stadens egendomar och deras skötsel. En stor mängd skyddsvärda områden av olika storlek och olika skyddsmotiv har presenterats. Det framgår också klart att de skyddsvärda områdena är geografiskt mycket spridda. De ligger som pärlor utströdda inom innehavet. De slutsatser som ett flertal tunga remissinstanser drar, bl a organisationernas samarbetskommitté, representerande nästan 200 000 medlemmar, är att i princip hela innehavet bör skyddas. Kanske inte formellt som naturreservat, men genom ett fortsatt ägande, där målet för förvaltning och skötsel liksom nu, fastställs med det allmännas intresse för

ögonen. Det framgår också klart att en sammanhållen förvaltning av hela egendomsinnehavet bäst tillgodoser naturvårdens och friluftslivets intressen.

”Regeringsuppdraget”

Intresset för grönområden som ett samhällsbehov och resurs illustreras också på riksplanel av det regeringsuppdrag om tätortsnära natur ”Aldrig långt till naturen” som utfärdats den 27 juni 2002. I detta ger regeringen länsstyrelserna i de mest tätbefolkade länen, Stockholms län, Västra Götalands län och Skåne län i uppdrag att ta fram program för varaktigt skydd av de mest värdefulla, tätortsnära områdena. Då avses inte enbart områden med stort biologiskt och ekologiskt intresse utan även områden för friluftsliv i olika former. Allt fler undersökningar pekar också på behovet och värdet av vardagsnära natur bl a för folkhälsan och människors välbefinnande. Inte minst viktigt är detta i storstadsregionerna där levnadstempot är högt och konkurrensen om markanvändningen är hård.

Sammanfattningsvis kan alltså konstateras att skydd och ändamålsenlig förvaltning av naturområden, inte minst storstadsnära, har hög aktualitet. Stockholms stad har genom sitt markinnehav unika möjligheter att bidra till att tillgodose regionens behov.

Ändrade förutsättningar

Nuvarande nämndmajoritet har genom sin programförklaring 2002 upphävt föregående nämndmajoritets bolagiseringsbeslut. Kommunfullmäktige har i budget 2003 givit nämnden (GFN) i uppdrag att göra en översyn för att se hur stadens mark, avsatt för rekreations- och friluftssändamål utanför kommungränsen, långsiktigt skall bevaras. Detta ställningstagande, samt remissinstansernas samstämmiga synpunkter och även statens redovisade uppdrag till tätortslänen talar för en annan organisation. Enligt kontorets uppfattning finns det övervägande skäl som talar för ett fortsatt, bibehållet, osplittrat markinnehav. För att trygga det långsiktiga skyddet av detta föreslår kontoret därför att en lösning vore att tillskapa en stiftelse för ägande och skötsel av stadens tätortsnära marker så att de biologiska och rekreativa värdena kan bevaras och utvecklas. Stiftelser med likartad inriktning finns redan på många platser i landet. Som exempel kan man nämna Upplandsstiftelsen. Närbelägen och välkänd för nämnden är Skärgårdsstiftelsen med staden som stor intressent.

Inriktning

Till stiftelsen skulle föras de lantegendomar, d v s mark och byggnader, som förvaltas av Fastighetsförvaltningens Affärsområde Egendom och som är av betydelse för rekreation och/eller biologisk mångfald.

Andra marker som t.ex. exploateringsmark kan ligga kvar i GFK:s fastighetsförvaltning och förvaltas av stiftelsen genom förvaltningsuppdrag. Stiftelsens ägande och förvaltning skulle syfta till en ekonomiskt effektiv naturvårds- och friluftslivsinriktad skötsel med tillvaratagande av egendomarnas samtliga kvaliteter. Eftersom förvaltning och skötsel av natur är en mycket långsiktig hantering krävs ett tryggt markinnehav som möjliggör långsiktig planering. En förutsättning för detta är stiftelsestadgar som kräver stor politisk enighet vad avser förändringar i markägandet.

Stiftelsen skall ha sitt säte i Stockholm. Den bör ledas av en särskild utsedd styrelse där förutom förtroendevalda representanter lämpligen kan ingå representanter för naturvårds- och friluftsförbund e d. Stiftelsens bemanning bör också ske utifrån den typ av kompetens som motiveras av stiftelsens inriktning.

Av praktiska skäl, inte minst tidsmässiga, bör stiftelsen till en början avse enbart delar av Stockholms stads lantegendomar. Dess stadgar bör emellertid medge och uppmuntra till senare anslutning av andra offentligt ägda marker, t ex övriga friluftsområden inom Stockholms stad samt sådana marker som grannkommunerna kan tänkas vilja ansluta. Stadens skogar och grönområden inom den egna kommunen förvaltas idag av stadsdelsförvaltningarna i samarbete med GFK:s regioner. Det bör utredas om förvaltningen av stadens rekreationsmarker i den egna kommunen kan förvaltas av stiftelsen genom t ex förvaltningsuppdrag. Genom att förvalta andra offentligt ägda marker genom förvaltningsuppdrag skapas ett bättre underlag för kompetensuppbyggnad och nyttjande av befintlig kompetens.

Namnet på stiftelsen skulle kunna vara **'Storstockholmsstiftelsen'** som åskådliggör inom vilket geografiskt område stiftelsen verkar.

Ekonomi

Staden bedriver f n på samtliga sina lantegendomar ett natur- och friluftslivsanpassat skogsbruk där hänsyn tas till andra krav än rena produktionsaspekten. Denna skötsel har fått stor acceptans hos både allmänhet och naturvårdsmyndigheter. Något förenklat kan man kanske säga att det är ett bibehållande av denna skötsel som många av remissinstanserna värnar om och som man riskerar förlora vid en försäljning av egendomarna. Verksamheten är alltså redan anpassad på ett sätt som tämligen väl sammanfaller med troliga skötselinstruktioner för en tilltänkt stiftelse. Kontoret ser därför ingen anledning till varför en stiftelsebildning i någon större utsträckning skulle förändra dessa ekonomiska förutsättningar. På plussidan torde dessutom kunna inräknas en förenklad förvaltning och minskade administrationskostnader. Kontoret förutsätter, som tidigare nämnts, att stiftelsebestämmelserna utformas på ett sådant sätt att försäljningar av byggnader med tillhörande tomtmark kan fortgå som hittills. Likaså förutsätts att mark för angelägna reservat även fortsättningsvis kan avsättas och där så är lämpligt överlåtas.

Kontoret förutsätter också att erfarenheter från liknande stiftelser tillvaratas. Stiftelsens stadgar bör möjliggöra såväl köp som försäljningar av mark och annan egendom. Detta gäller givetvis också gentemot staden, d v s mark kan säljas tillbaka till staden alternativt säljas av staden till stiftelsen.

Kontorets förslag

Kontoret föreslår att kontoret ges i uppdrag att, efter samråd med stadens juridiska avdelning, under första halvåret 2004 återkomma till nämnden med förslag till inrättandet av en stiftelse för ägande och skötsel av stadens egendomar i huvudsaklig överensstämmelse med den inriktning som redovisats i detta tjänsteutlåtande. I avvaktan på stiftelsebildningen och marköverförandet till denna bör pågående ej färdigförhandlade

markförsäljningar, med undantag av sådana som avser byggnader med tomt, i möjligaste mån begränsas.

SLUT